

BEOORDELINGSKADER ONDERWIJSTIJD 2012/2013

Urennormen

Voor het schooljaar 2012/2013 bedraagt de handhavingsnorm voor het voortgezet onderwijs: 1000 klokuren per leerjaar en 700 klokuren in de examenjaren vmbo, havo en vwo. Voor alle leerjaren van het praktijkonderwijs geldt minimaal 1000 klokuren¹.

De urennormen geven de ondergrens aan van de minimaal te realiseren onderwijsuren in de verscheidene leerjaren. De naleving ervan geldt als een bekostigingsvoorwaarde.

Criteria

Onderwijsactiviteiten moeten aan de volgende eisen voldoen om te kunnen meetellen als onderwijstijd:

1. Het onderwijs moet onder de pedagogisch-didactische verantwoordelijkheid van daartoe bekwaam onderwijspersoneel worden uitgevoerd.
2. Het onderwijs moet deel uitmaken van het door de school geplande en voor de leerlingen verplichte onderwijsprogramma.
3. Het onderwijs moet door een inspirerend en uitdagend karakter bijdragen aan een zinvolle invulling van de totale studielast van leerlingen.

Maatwerkactiviteiten

Binnen de hierboven genoemde urennorm kunnen scholen voor maximaal veertig klokuren per schooljaar een kwalitatief hoogwaardig aanbod van *maatwerkactiviteiten* meetellen als onderdeel van het verplichte minimum aantal uren onderwijstijd. Deze maatwerkactiviteiten zijn toegankelijk voor alle leerlingen, maar hoeven niet door alle leerlingen te worden gevolgd. De invulling van deze maximaal veertig klokuren wordt vastgesteld na overleg met de medezeggenschapsraad. Als de maatwerkactiviteiten niet het maximum omvatten, maar bijvoorbeeld twintig klokuren in het eerste leerjaar, dan moeten daarnaast minimaal 980 klokuren voor alle leerlingen verplichte onderwijstijd worden gerealiseerd. De totale norm van respectievelijk 1000 en 700 klokuren per schooljaar blijft daarmee gehandhaafd.

De school moet kunnen aantonen dat er onderwijsactiviteiten voor deze klokuren gepland staan en op welke manier bepaalde (groepen) leerlingen van dit aanbod gebruik kunnen maken.

Maatschappelijke stage

De maatschappelijke stage maakt deel uit van het curriculum en is voor 30 uren gedurende de schoolloopbaan van iedere leerling verplicht gesteld. Deze dertig uur telt mee als onderwijstijd. Als een leerling meer uren aan de maatschappelijke stage besteedt, tellen die meerdere uren niet mee als onderwijstijd.

Andere activiteiten die door een inspirerend en uitdagend karakter bijdragen aan een zinvolle invulling van de totale studielast van leerlingen

Voor scholen die andere onderwijsactiviteiten aanbieden, die niet voorkomen in het huidige beoordelingskader van de inspectie, geldt als voorwaarde dat ouders, leerlingen en leraren hebben ingestemd met die activiteiten. Als aan die voorwaarde is voldaan, tellen deze uren mee als onderwijstijd. Scholen dienen daarbij aan te geven welke onderwijsactiviteiten het betreft. Tevens dienen zij aan te geven hoe ouders, leerlingen

---

¹ Zie de brief 'Veranderingen in het beleid omtrent onderwijstijd' d.d. 3 september 2009 van J.M. van Bijsterveldt-Vliegthart

en leraren betrokken zijn geweest bij de invulling van onderwijstijd en hoe met de reacties is omgegaan.

Als scholen onderwijsactiviteiten bieden die niet in het beoordelingskader onderwijstijd 2012/2013 staan en waarover het gesprek met ouders, leraren en leerlingen (nog) niet is afgerond, dan beoordeelt de inspectie of deze onderwijsactiviteiten een zinvolle invulling zijn van de onderwijstijd en of deze al dan niet meetellen bij het bepalen van de gerealiseerde onderwijstijd.

Regiocorrectie

Bij het bepalen of een school de norm heeft gehaald, wordt rekening gehouden met de gevolgen van de vakantiespreiding. In het schooljaar 2012/2013 heeft de regio Noord 39 beschikbare lesweken. De norm voor onderwijstijd voor scholen in deze regio wordt voor schooljaar 2012/2013 verminderd met de duur van een gemiddelde schoolweek (27 uur). Voor de regio's Midden en Zuid is de regiocorrectie niet van toepassing. Zij hebben respectievelijk 41 en 40 beschikbare lesweken.

Wat valt onder onderwijstijd?

In de toezichtpraktijk is een aantal onderwijsactiviteiten naar voren gekomen, waarover discussie zou kunnen ontstaan bij het al dan niet meerekenen bij de onderwijstijd. Ten behoeve van eenduidigheid bij de beoordeling heeft de inspectie onderstaande tabel opgesteld. Hierin wordt een (niet limitatief) aantal activiteiten opgesomd, met de beoordeling van de inspectie of en hoe deze activiteiten onder het begrip 'onderwijstijd' kunnen vallen.

Activiteit	Nee	Ja	Toelichting
Activiteiten begin en einde schooljaar		•	Boeken ophalen/inleveren, rapporten ophalen, roosters ophalen, e.d. worden afgerond op een dagdeel (drie uur).
Afstandsonderwijs (ook wel: e-learning)		•	Telt mee als maatwerkactiviteit op voorwaarde dat de school via registratie kan aantonen dat tijdens e-learning sprake is van frequent contact tussen leerling en docent.
Examens		•	De tijd die leerlingen besteden aan het afleggen van de examens wordt meegerekend bij de onderwijstijd. Voor de dagen waarop de leerlingen examens hebben, hoeft de school geen lesuitval te berekenen.
Excursie		•	De werkelijk benodigde tijd, inclusief reistijd
Keuzevakken		•	Als alle leerlingen in een bepaalde stroom een keuzepakket kunnen samenstellen, valt dit onder onderwijstijd mits het keuzepakket verplicht moet worden gevolgd. Is er geen verplichting, dan vallen de lessen voor maximaal 40 uur onder de maatwerkactiviteiten.
Maatschappelijke stage		•	De maatschappelijke stage maakt deel uit van het curriculum en is voor 30 uren verplicht gesteld gedurende de schoolloopbaan van iedere leerling. Deze 30 uur telt mee als onderwijstijd. Als een leerling meer uren aan de maatschappelijke stage besteedt, tellen die meerdere uren niet mee als onderwijstijd. De uren kunnen gespreid over de

		gehele schoolperiode worden gemaakt. De uren tellen alleen mee in het jaar waarin de stage plaatsvindt.
Maatwerk		<ul style="list-style-type: none"> • Scholen mogen in overleg met de medezeggenschapsraad een kwalitatief hoogwaardig aanbod aan maatwerkactiviteiten vaststellen, voor maximaal 40 uur. Deze maatwerkactiviteiten zijn toegankelijk voor alle leerlingen, maar hoeven niet door alle leerlingen te worden gevolgd. Te denken valt aan: <ul style="list-style-type: none"> • mentoruren • leerlingbegeleiding • loopbaanactiviteiten • e-learning
Proefwerkweek en schoolexamens		<ul style="list-style-type: none"> • Een proefwerkweek/-dag telt in beginsel mee als onderwijstijd. Het uitgangspunt is dat alleen de daadwerkelijke uren dat er proefwerken/schoolexamens zijn meetellen. Als een school rekent met dagen/weken, dan telt een proefwerkweek/-dag in beginsel voor 50 procent mee als een lesweek/-dag. Indien er echter meer dan twee (uitgebreide) proefwerken op één dag of twee proefwerken en daarnaast nog één of meer lessen worden afgenomen/gegeven, telt die dag als een gehele lesdag mee.
Projectweek e.d.		<ul style="list-style-type: none"> • Telt in beginsel als gewone lesweek mee (met inbegrip van de opmerkingen bij Excursie).
Stage		<ul style="list-style-type: none"> • De werkelijke tijd (zonder reistijd). Bij uitzonderlijke situaties geldt tevens het onderstaande bij 'Werkweek'.
Verkort lesrooster		<ul style="list-style-type: none"> • De werkelijke tijd.
Vervangende activiteiten bij lesuitval		<ul style="list-style-type: none"> • Vervangende activiteiten bij lesuitval tellen mee als deze activiteiten voldoen aan de drie criteria voor onderwijstijd. Er moet sprake zijn van planmatige opvang met een kwalitatieve invulling die deel uitmaakt van het verplichte onderwijsprogramma.
Werkweek		<ul style="list-style-type: none"> • Uitgangspunt is de tijd die de school hiervoor heeft geprogrammeerd. Aanvaardbaar is het aantal dagen x acht uur per dag. Eventuele avondprogramma's tellen alleen mee als sprake is van een duidelijke invulling. Het slapen is geen onderwijstijd.
Zelfstandig werken (ook wel: keuzewerktijd, bandbreedte-uren, e.d.)		<ul style="list-style-type: none"> • Telt mee onder de volgende condities (die alle moeten zijn gerealiseerd): <ul style="list-style-type: none"> • de opdrachten zijn verstrekt door de/een docent; • aanwezigheid is verplicht; • er is aanwezigheidscontrole.
Activiteiten in weekenden en	•	Bij een vijfdaagse schoolweek gelden de zaterdag en zondag niet als schooldag. Daarnaast hebben

vakanties		de leerlingen recht op (ten hoogste) 60 vakantiedagen.
Pauzetijd	•	Pauzetijd telt niet mee. Het is denkbaar dat bij het praktijkonderwijs een pauze functioneel is, maar de school moet dat wel in een plan duidelijk maken waarin doelstellingen, beoordeling op realisatie van de doelstellingen en evaluatie zijn opgenomen.

Beoordeling en verantwoording

De instelling moet de realisering van het aantal uren kunnen verantwoorden; de uren die niet verantwoord kunnen worden, tellen niet mee. Bij de beoordeling of een activiteit van de school tot onderwijstijd kan worden gerekend, is de verantwoording van de school het uitgangspunt. Het gaat er dus om of de school zelf de activiteit tot haar onderwijs rekent. Dat betekent dat de activiteit moet passen bij de visie en het (onderwijs)doel van de school, dat de activiteit is/wordt opgenomen in schooldocumenten en dat de activiteit door de school voorzien is van een doel, een programma/invulling en een vorm van evaluatie. De inspectie beoordeelt tijdens verificatieonderzoeken of de door de school aangegeven onderwijsactiviteiten aan de hier genoemde criteria én aan de drie eerder genoemde criteria voldoen en of de onderwijstijd correct is berekend.

Deugdelijke registratie

Bij mogelijkheden tot verantwoording horen vormen van registratie, anders is verantwoording onmogelijk. De vormgeving daarvan is geheel een zaak van de school. Voor de inspectie geldt de vraag of de aanwezige methoden de school voldoende mogelijkheden bieden zich te verantwoorden. Er zijn algemene criteria die voor dergelijke methoden gelden om dat te kunnen doen. Bij het beoordelen van de vraag of de school zich kan verantwoorden, is het van belang die in acht te nemen. Het betreft de volgende criteria:

a. Systematiek/inzichtigheid en borging registratie

Een registratie is systematisch als er een goede beschrijving is wat er op welke wijze geregistreerd wordt. Daarbij moet duidelijk zijn welke functionaris er voor verantwoordelijk is. Verder moet er naast de beschrijving van de werkwijze ook een borging zijn voor de correcte uitvoering.

b. Frequentie

De frequentie van een registratie dient toegesneden te zijn op het doel en maakt onderdeel uit van de systematiek. Bijvoorbeeld: verzuimregistratie vraagt een eigen frequentie, registratie van lesuitval wellicht een andere. Verder kan van belang zijn hoe de registratie georganiseerd is. Wordt bijvoorbeeld de lesuitval voor de gehele school in één systeem opgeslagen, of gebeurt dit per opleiding of per vestiging.

c. Verantwoordingsdata

Voor borging van de urennorm zijn verantwoordingsdata nodig waarmee het management het proces kan volgen en bijsturen. Deze verantwoordingsdata moeten inzichtelijk, actueel en betrouwbaar zijn.